

Становлення та розвиток інноваційних методів навчання в сучасній освіті

Ефендієва С.М.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті схарактеризовано поняття методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), визначено умови застосування, а також основні світові моделі реалізації. Проаналізовано світовий досвід застосування методики предметно-мовного інтегрованого навчання.

Ключові слова: предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL), інтеграція, програмні засоби, полікультурний простір.

Проблема інтеграційних процесів в освіті останніми роками перебуває у центрі уваги, яка спрямована на формування цілісної системи знань і вмінь особистості, розвиток творчих здібностей та потенційних можливостей.

Забезпечуючи мовну підготовку майбутніх лікарів, слід розрізняти вільне володіння загальнозживаною мовою в повсякденному спілкуванні і мовні вміння в професійній сфері, завдяки яким стає можливим отримання нових знань, опрацювання фахової інформації, професійне спілкування, вирішення будь-яких питань, пов'язаних з професійною діяльністю.

Досягнення необхідного мовного рівня здійснюється за умов обмеженої кількості навчальних годин і невисокого рівня мовної підготовки абітурієнтів. Звідси необхідність пошуку такої методичної моделі викладання, яка б забезпечила швидке, максимально раціональне та якісне засвоєння мови для вирішення професійних потреб у спілкуванні, набутті й обробці інформації [1].

З початком ХХ ст. відбуваються суттєві зміни у методах викладання іноземних мов, пріоритет зміщується з оволодіння граматичним матеріалом та механічним заучуванням лексичного, читанням та перекладом до більш функціонального аспекту. Як відомо, найбільш поширеними в країнах ЄС є дві методики:

CLIL (Content and Language Integrated Learning) — предметно-мовне інтегроване навчання [4], що пропонує вивчати (або удосконалювати) якусь

мову шляхом занурення в набуття на цій мові знань та навичок в іншій (немовній) сфері.

CALL (Computer-Assisted Language Learning) — навчання іноземних мов комп'ютерними засобами [5], що пропонує широкий спектр програмних засобів для всіх наявних форм навчання іноземних мов.

Із середини 80-х рр. ХХ ст. утворюється наукова школа, яка займається комп'ютерною підтримкою навчання мов під назвою Computer-Assisted Language Learning. CALL визначають як підхід до викладання мов, де комп'ютер виступає допоміжним інструментом для представлення та оцінювання матеріалу.

Відповідно до сучасної концепції Ева Голонка, Аніта Боулз, Віктор Франк, CALL не розглядається самостійною методикою навчання іноземних мов, а використовується як один з технічних засобів інтенсифікації та удосконалення аудиторної та самостійної роботи [5].

Особливої уваги у контексті функціонального оволодіння іноземною мовою та принципу інтегрованості набуває методика предметно-мовного інтегрованого навчання CLIL, яка на сьогодні відома та використовується майже в усьому світі.

Термін «Content and Language Integrated Learning» був запропонований дослідником у галузі багатомовної освіти Девідом Маршем у 1994 році для позначення методики викладання і вивчення загальноосвітніх предметів (або окремих розділів) іноземною мовою.

Відповідно до засад предметно-мовного інтегрованого навчання мова використовується як засіб вивчення предмету, а предмет, як ресурс для вивчення мови. Одразу досягається двоєдина мета: вивчення предмету і оволодіння іноземною мовою. Д. Марш продовжив свої дослідження і вже у 2001 році встановив сутність методики: як засіб оволодіння іншими предметами, що в свою чергу забезпечує формування у того, хто навчається потреби в навчанні, що дозволяє йому переосмислити і розвинути власні здібності у комунікації, в тому числі і рідною мовою [1]. План дій Європейської

комісії 2004-2006 рр. рекомендував використання цієї методики у рамках всезагальної освіти, підкреслюючи той факт, що це забезпечить контакт з мовою без збільшення годин у навчальному плані [2].

Для ефективного використання предметно-мовного інтегрованого навчання слід враховувати зміст навчального матеріалу, який передбачає:

- розвиток знань та умінь з обраного предмету;
- спілкування, яке передбачає використання іноземної мови для вивчення обраного предмету і навпаки;
- пізнання, яке передбачає розвиток логічного мислення і абстрактного;
- уміння поєднувати отриманні знання із висловлюванням власних думок іноземною мовою;
- культуру, яка зумовлює розвиток альтернативних напрямків вивчення матеріалу, забезпечує порозуміння [3].

Слід врахувати характерні елементи для заняття у форматі предметно-мовного інтегрованого навчання:

1. Content – зміст. Стимулювати процес засвоєння знань і розвитку вмінь з предмету.
2. Communication – спілкування. Навчати студентів використовувати засоби іноземної мови для отримання знань з предмету.
3. Cognition – мисленнєві здібності. Розвивати мисленнєві здібності студентів для кращого розуміння мови і предмету.
4. Culture – культурологічні знання. Розуміння особливостей окремих культур допоможе студентам ефективніше соціалізуватись у сучасному полікультурному суспільстві, краще зрозуміти власну культуру і стимулювати її збереження і розвиток [4].

Серед проаналізованих позитивних сторін вище зазначеної методики слід відзначити підвищення мотивації до вивчення іноземної мови, цілеспрямованість до оволодіння іноземною мовою для вирішення конкретних комунікативних задач, пріоритетність розвитку умінь спілкування іноземною мовою у професіональному контексті, занурення у створене мовне середовище,

засвоєння специфічних термінів, певних мовних конструкцій і розширення словникового запасу.

Методика предметно-мовного інтегрованого навчання запроваджена у різних країнах з урахуванням специфіки кожної з них, коло проблем можна чітко узагальнити і звести до проблем людських ресурсів, законодавчих, матеріальних та фінансових аспектів та таких, що пов'язані власне з навчальним процесом.

Нами зафіксовано, що у Болгарії був створений проект за підтримки Міністерства освіти і науки, Британської Ради в Софії, Департаменту з надання інформації і перепідготовки викладачів Південно-західного університету, основною метою якого стало створення курсів предметно-мовного інтегрованого навчання для підвищення кваліфікації викладачів, а також розробка навчальних матеріалів для студентів. У Південно-західному університеті раз на тиждень проводять заняття для студентів, які по закінченні університету планують проводити заняття англійською мовою [4].

Відтак, можна стверджувати, що використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання відповідає функціональному підходу до навчання іноземних мов і дозволяє досягнути ще більшої ефективності у оволодінні за рахунок створення штучного мовного середовища та сприяє підвищенню мотивації тих, хто навчається.

Список використаної літератури:

1. Виселко А. До проблеми визначення поняття іншомовного занурення [Електронний ресурс] / А. Виселко – Режим доступу : http://ubgd.lviv.ua/konferenc/kon_ikt/Section6/Vyselko.pdf.
2. Крашенникова А. Е. К вопросу об использовании предметно-языкового интегрированного обучения CLIL [Электронный ресурс] / А. Е. Крашенникова – Режим доступа : http://www.rusnauka.com/3_ANR_2013/Pedagogica/5_126661.do.htm
3. Тарнопольський О. Б. Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілей у

немовних вишах / О. Б.Тарнопольський // Іноземні мови. — 2011. — № 3. — С.18–21.

4. Content and Language Integrated Learning (CLIL) at School in Europe [Electronic resource] – Mode of access : http://ec.europa.eu/languages/documents/studies/clil-at-school-ineurope_en.pdf

5. Ewa M. Golonka. Technologies for foreign language learning: a review of technology types and their effectiveness [Electronic resource] / Ewa M. Golonka, Anita R. Bowles // Computer Assisted Language Learning. – 2012. – Mode of access : http://www.sinocall.org/pdf/Technologies_for_foreign-language.pdf